

LEERPLAN
BUITENGEWOON SECUNDAIR
ONDERWIJS BGV OV3

Logistiek assistent in de zorg
Kwalificatiefase - Integratiefase
LAZ-OV3

BRUSSEL

D/2023/13.758/343

Versie december 2023

1 Inleiding

De uitrol van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met nieuwe opleidingsprofielen. Voor het eerst is er gekozen om de opleidingsprofielen te vertalen in leerplannen. Leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze garanderen binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. Leerplannen zijn ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. Ze versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. Leerplannen laten ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden ondersteuning waar nodig.

Bij de opmaak van de leerplannen is er gekozen voor een maximale afstemming met verwante studierichtingen in het gewoon secundair onderwijs. Binnen het onderwijscontinuüm is dit van belang voor een vlotte transitie van leerlingen tussen gewoon en buitengewoon onderwijs.

1.1 Het leerplanconcept in BuO: vijf uitgangspunten

De leerplannen vertrekken vanuit **het vormingsconcept** van de katholieke dialoogschool en laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lesuren ...).

De leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spoort met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van de leerplannen.

De leerplannen faciliteren een **gerichte studiekeuze** na de kwalificatie- of integratiefasefase. Het proces van de studiekeuze eindigt immers niet na de opleidingsfase. In de kwalificatie- of integratiefase onderzoeken leerlingen meer gericht waar hun capaciteiten liggen en wat hun talenten zijn. De leerplannen zijn daarbij een belangrijk hulpmiddel. De doelen sluiten aan bij de verwachte competenties van leerlingen die voor een bepaalde studierichting kiezen. De feedback en evaluatie bij de realisatie ervan beïnvloeden op een positieve manier de keuze van leerlingen voor een meer geprofileerde studierichting in de integratiefase of de A-finaliteit.

De leerplannen bieden pedagogisch-didactisch voldoende ruimte, uitgaande van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze borgen de samenhang in de vorming van de opleidingsfase. Leerplannen zorgen voor een samenhangend fundament van vorming voor alle leerlingen binnen een finaliteit en een studierichting. Ze vertrekken vanuit een gemeenschappelijk referentiekader en hanteren een gelijkgerichte terminologie met respect voor de eigenheid van elk vak.

Leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming. Waar relevant verwijzen de leerplannen naar de samenhang met ontwikkelingsdoelen algemene sociale vorming. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren **algemene sociale vorming** (incl. godsdienstleraren) en leraren **beroepsgerichte vorming** om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren. Een verwijzing van een vakleeraar naar de lessen van een collega laat de leerlingen niet alleen aanvoelen dat de verschillende vakken onderling samenhangen en dat ze over dezelfde werkelijkheid gaan, maar versterkt ook de mogelijkheden tot transfer.

In wat volgt gaan we dieper in op een aantal uitgangspunten.

1.2 Handelingsplanmatig werken

Voor leerlingen met een IAC die les volgen in het gewoon- of buitengewoon onderwijs en via die weg werken naar een studiebekrachtiging, geldt de decretale verplichting om te werken met het cyclisch proces van handelingsplanmatig werken. Op die manier wordt het onderwijsaanbod afgestemd op de noden van de leerling. Voor hen vertrekken we vanuit de visie van ontwikkelingsgericht leren.

De leerling wordt centraal geplaatst vanuit de vraag 'Wat heeft deze leerling nodig om verder of opnieuw tot ontwikkeling te komen?' De uitdaging bestaat erin om hoge verwachtingen te stellen in elk moment van leren en zo voor elke leerling binnen de zone van de naaste ontwikkeling een realistisch ontwikkelings- en toekomstperspectief na te streven. Vanuit de methodiek van handelingsplanmatig werken, gericht op zelfrealisatie, worden de vooropgestelde doelen vanuit een ruime beeldvorming nagestreefd en geëvalueerd. Daarbij primeert altijd de eigen groei van de leerling.

Het is de taak van de leerkracht om via een kwalitatieve interactiestijl, door bewust vragen te stellen vanuit het kader van mediërend leren, leerlingen mede-eigenaar te maken van hun ontwikkelproces. De uitdaging bestaat erin voortdurend te reflecteren op inhoud, proces en eigen handelen.

Bij ontwikkelingsgericht onderwijs wordt sterk ingezet op leren vanuit intentionaliteit (wat), betekenisverlening (waarom) en transcendentie (waar nog). Door intentionaliteit maken we in wederkerige communicatie leerlingen duidelijk wat ze gaan leren. Door betekenisverlening wordt ontdekt of begrepen waarom iets aangeleerd wordt en bij transcendentie wordt het leggen van transfers naar de eigen omgeving en andere contexten gestimuleerd.

De school dient enerzijds te reflecteren over die gespecialiseerde referentiekaders die hen ondersteunen om de ontwikkeling van de leerling in beeld te brengen. Anderzijds moet er ook nagedacht worden welke orthodidactiek en orthopedagogiek leraren ondersteunen om dat ontwikkelingsgericht proces in gang te zetten.

Dit leerplan beroepsgerichte vorming OV3 moet integraal gelezen worden binnen de principes van ontwikkelingsgericht leren en handelingsplanmatig werken. We kiezen ervoor om, rekening houdend met bovenstaande, maximaal dezelfde taal te hanteren over de verschillende onderwijsvormen heen.

1.3 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel voorgesteld wordt. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialoogschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed onderwijs is. Ze wijzen leerlingen daarbij de weg en gebruiken daarvoor wegwijzers. Die zijn een inspiratiebron voor hen en hun collega's en zorgen voor een Bijbelse 'drive' in hun onderwijs.
- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen, betekent dat elke leerling **belooftevol** is en alle leerkansen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de leraar, de school en de bredere samenleving. Scholen zijn daarbij **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **genereuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden te verlaten en stimuleert de **verbeelding en creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.
- Leraren vormen leerlingen door middel van inhouden van vorming, die we groeperen in **vormingscomponenten**: levensbeschouwelijke vorming, culturele vorming, economische vorming, lichamelijke vorming, maatschappelijke vorming, natuurwetenschappelijke en technische vorming, sociale vorming, talige vorming en wiskundige vorming. Deze vormingscomponenten worden vervat in de verschillende domeinen van de ontwikkelingsdoelen OV3. De aaneengesloten cirkel wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Verbindingen tussen de vakken zijn daarbij belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en versterkende componenten.
- Vorming is voor een leraar nooit te herleiden tot een cognitieve overdracht van inhouden. Zijn meesterschap en passie brengt een leraar ertoe om voor iedere leerling de juiste woorden en gebaren te zoeken om **de wereld te ontsluiten**. Hij introduceert leerlingen in de wereld waarvan hij houdt. Hij initieert leerlingen in een wereld en probeert hen zover te brengen dat ze er hun eigen weg in kunnen vinden.
- Een leraar vormt leerlingen als **individuele leraar** maar werkt ook binnen **multidisciplinaire teams** en binnen een **beleid van de school**. De ontwikkelingsdoelen en interdisciplinair werken helpen daartoe. Ze worden gestuurd door keuzes die een school (schoolbestuur, beleidsteam, schoolteam, klassenraad, ...) maakt.
- De uiteindelijke bedoeling is om **alle leerlingen** kwaliteitsvol te vormen. Die leerlingen zijn dan ook het hart van de vormingscirkel, zij zijn het op wie we inzetten. Zij dragen onze hoop mee: de nieuwe generatie die een meer duurzame en meer rechtvaardige wereld zal creëren.

1.4 Ruimte voor leraren(teams) en scholen

De leraar als professional, als meester in zijn vak krijgt vrijheid om samen met zijn collega's vanuit de leerplannen aan de slag te gaan. Hij kan eigen accenten leggen en differentiëren vanuit zijn passie, expertise, het pedagogisch project van de school en de beginsituatie van zijn leerlingen.

De leerplandoelen BGV zijn noch chronologisch, noch hiërarchisch geordend. Om tegemoet te komen aan de individuele noden van de leerling, kan de leraar vanuit het pedagogisch project van de school, vanuit zijn passie, expertise en creativiteit eigen accenten leggen. Door de specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeftes (SOOB) van de leerlingen in kaart te brengen, worden doelen op maat van de leerlingen geselecteerd en kunnen er pedagogische en didactische keuzes gemaakt worden. In het leerplan leggen we geen didactische werkvormen vast. Ter ondersteuning van leraren(teams) geven we voor bepaalde leerplanonderdelen didactische wenken. Leraren(teams) werken handelingsplanmatig. Het is de bedoeling om vanuit verschillende disciplines te zoeken naar een didactiek/pedagogiek op maat. De SOOB zijn ook hier het uitgangspunt.

1.5 Differentiatie

Om optimale leerkansen te bieden is differentiëren van belang in alle leerlingengroepen. Leerlingen voor wie dit leerplan is bestemd, behoren immers wel tot dezelfde doelgroep, maar bevinden zich niet noodzakelijk in dezelfde beginsituatie. Zij hebben een niet te onderschatten – maar soms sterk verschillende – bagage mee vanuit hun eerdere opleiding, thuissituatie en diverse vormen van informeel leren. Het is belangrijk om zicht te hebben op de beginsituatiebepaling en vanuit dat gegeven, gedifferentieerd, verder te bouwen. Positief en handelingsplanmatig omgaan met verschillen tussen leerlingen verhoogt de motivatie, het welbevinden en de leerwinst voor elke leerling.

Differentiatie door leerinhouden aan te passen

Leerplannen bieden kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkelde bewerking of handeling voor te stellen, of door meer kennis of vaardigheden aan te bieden om leerlingen uit te dagen.

De ene context kan betekenisvol zijn voor een leerling, terwijl een andere context dan weer betekenisvoller kan zijn voor een andere leerling. Leerinhouden in verschillende contexten aanbrengen biedt kansen om leerlingen aan te spreken op hun interesses en daagt hen tegelijk uit om andere interesses te verkennen en zo hun horizon te verruimen.

Differentiatie door de leeromgeving aan te passen

Doordachte variatie in werkvormen (groepswork, individueel, auditief, visueel, actief ...) vergroot de kans dat leerdoelen worden gerealiseerd door alle leerlingen. Het helpt hen bovendien ontdekken welke manieren van leren en informatie verwerken best bij hen passen.

De ene leerling kan snel of zelfstandig werken, de andere heeft meer tijd of begeleiding nodig. Variëren in de mate van ondersteuning, gericht aanbieden van hulpmiddelen (voorbeelden, schrijfkaders, stappenplannen ...) en meer of minder tijd geven, daagt leerlingen uit op hun niveau en tempo.

Leerlingen op hun niveau en vanuit eigen interesses laten werken kan door te differentiëren in product, bijvoorbeeld door leerlingen te laten kiezen tussen opdrachten die leiden tot verschillende eindproducten.

Het samenstellen van groepen kan een effectieve manier zijn om te differentiëren. Rekening houden met verschil in leerdoelen en leerlingenkenmerken laat leerlingen toe van en met elkaar te leren.

Technologie kan al die vormen van differentiatie ondersteunen. Zo kunnen leerlingen op hun maat werken met digitale leermiddelen zoals educatieve software of online oefenprogramma's.

Differentiatie in evaluatie

Tenslotte laten de leerplannen toe te differentiëren in evaluatie en feedback. Evalueren is beoordelen om te waarderen, krachtiger te maken en te sturen.

Na de afronding van een lessenreeks of na een langere periode gaan leraren door middel van summatieve evaluatie na waar de leerlingen staan. De keuze van een evaluatie- en feedbackvorm is afhankelijk van de vooropgestelde doelen.

Formatieve evaluatie is geïntegreerd in het leerproces en gaat uit van een actieve betrokkenheid van leraar en leerling. Het zet leerlingen aan het denken over hun vorderingen en laat leraren toe om tijdens het leerproces effectieve feedback te geven. Door middel van formatieve evaluatie krijgen leraren een goed zicht op het leerproces van leerlingen zodat ze het verder gericht en waar nodig kunnen bijsturen. Het is bovendien een rijke bron voor leraren om te reflecteren over de eigen onderwijspraktijk en de eigen pedagogisch-didactische aanpak bij te sturen.

1.6 Opbouw van het leerplan

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur.

De **inleiding** licht het leerplanconcept toe en gaat dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

De **situering** geeft aan waarop het leerplan is gebaseerd en beschrijft de samenhang binnen de fase en met de onderliggende fases, en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen de inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw, de leerlijnen, de aandachtspunten met o.m. nieuwe accenten van het leerplan aan bod.

De **leerplandoelen** zijn helder geformuleerd en geven aan wat van leerlingen wordt verwacht.

Er zijn verschillende soorten doelen opgenomen in het leerplan:

Soort doel	Omschrijving	Verplicht onderdeel voor de studiebekrachtiging?
LPD	Leerplandoel: te realiseren	Ja
LPD +	Plusdoel: warm aanbevolen in functie van het te behalen curriculum.	Nee
LPD K	Keuzedoel: inspirerend doel ter uitbreiding van het curriculum voor een individuele leerling.	Nee

★ Waar relevant voegen we bij het leerplandoel een opsomming of een afbakening (★) toe die duidelijk aangeeft wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen.

wenk In pedagogisch-didactische wenken vinden leraren inspiratie om met het leerplandoel aan de slag te gaan (wenk).

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting vereist is om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

Het **glossarium** bevat een overzicht van handelingswerkwoorden die als synoniem van elkaar worden gebruikt of meer toelichting nodig hebben.

De **concordantie** geeft aan welke leerplandoelen gerelateerd zijn aan de competenties en kenniselementen uit het opleidingsprofiel die leiden naar een of meer beroepskwalificaties.

2 Situering

2.1 Omschrijving van de studierichting

Het leerplan is opgemaakt voor de beroepsgerichte vorming van de studierichting Logistiek assistent in de zorg. Die studierichting wordt georganiseerd in BuSO OV3 binnen het studiedomein maatschappij en welzijn.

In de studierichting Logistiek assistent in de zorg leert men ondersteunende, logistieke en huishoudelijke taken uitvoeren om het comfort van de cliënt te bevorderen.

Bij het realiseren van het leerplan wordt er toegewerkt naar maximale zelfstandigheid van de leerling. De school bepaalt zelf hoe ze de diverse rubrieken van het leerplan aan bod laat komen.

2.2 Samenhang met de opleidingsfase

De studierichting Logistiek assistent in de zorg heeft een samenhang met de studierichting basis logistiek onderhoud uit de opleidingsfase.

Daar leren leerlingen onder begeleiding routinematige handelingen uitvoeren met betrekking tot netheids- en schoonmaakwerkzaamheden enerzijds alsook in functie van andere ondersteunende, logistieke en huishoudelijke taken.

2.3 Studiebekrachtiging

Naar gelang leerlingen in voldoende mate de leerplandoelen behalen, kan de klassenraad één van volgende vormen van studiebekrachtiging uitreiken:

- een getuigschrift opleidingsvorm 3
- een getuigschrift, onderwijskwalificatie niveau 2
- een bewijs van beroepskwalificatie: Logistiek assistent in de zorg
- een bewijs van competenties
- een attest van lesbijwoning als regelmatige leerling

3 Pedagogisch-didactische duiding

3.1 Logistiek assistent in de zorg en het vormingsconcept

Het leerplan Logistiek assistent in de zorg is ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. In het leerplan ligt de nadruk op **sociale en communicatieve vorming en maatschappelijke vorming**. De wegwijzers **duurzaamheid, gastvrijheid, generositeit, rechtvaardigheid en uniciteit in verbondenheid** maken er inherent deel van uit.

Vormingscomponenten

Sociale en communicatieve vorming is een belangrijke component. Leerlingen treden in interactie met anderen en doen dat in uiteenlopende contexten. In het leerplan ervaren zij de verschillen tussen de private context en de professionele omstandigheden. Los van de concrete setting waarbinnen zij zich zullen begeven, groeien zij naar een sterk cliëntgerichte houding.

In het verlengde daarvan speelt ook de **maatschappelijke vorming** een belangrijke rol. Vanwege de verschillende omgevingen waarin leerlingen terecht kunnen komen, ervaren zij hoe veelzijdig de maatschappij is en hoe flexibel ze zich moeten opstellen. Dienstverlening aan de cliënt wordt gevoed door een verlangen naar een correcte en rechtvaardige maatschappij.

Wegwijzers

Via sociale en communicatieve vorming komen de leerlingen tot meer **duurzaamheid** in hun relaties met mensen. Ook de ecologische invulling van deze wegwijzer kan in het leerplan de nodige aandacht krijgen door o.m. een kritische houding aan te nemen wat betreft het gebruik producten, materieel en apparatuur.

Wat helemaal los staat van de context is de **gastvrije en genereuze** houding die leerlingen in de studierichting aannemen. Het cliëntgerichte aspect maakt dat een dienende bereidheid sterk aanwezig is. Dat betekent niet dat deze grenzeloos is en de eigen wensen of noden worden genegeerd. De leerlingen ontdekken waar de mogelijkheden én de grenzen van engagement en bereidwilligheid liggen. Dat kan alleen maar met een opstelling die vertrekt vanuit **rechtvaardigheid**. Die uit zich o.m. in eerlijkheid en betrouwbaarheid waardoor de cliënt wordt overtuigd van de professionaliteit van de leerling.

Kwetsbaarheid zullen leerlingen tijdens hun opleiding ervaren op een uiteenlopende manier. Vaak is de cliënt een zorgvrager die in een afhankelijke positie terecht is gekomen. De leerlingen worden zich bewust van het belang van een zorgzame opstelling bij deze mensen. Zij kunnen ook de eigen kwetsbaarheid ervaren (onmacht, angst ...) vanuit de confrontatie met wat cliënten overkomt.

De vele manieren waarop de leerlingen in relatie zullen treden met een brede waaier aan mensen en taken bieden zoveel kansen tot een **unieke verbondenheid**. Ogenschijnlijk dagdagelijkse taken of vragen geven kansen tot interactie of spelen in op behoeften waarbij elke partij zichzelf kan zijn en de leerlingen het welbevinden van de cliënt ondersteunen.

Uit die vormingscomponenten en wegwijzers zijn de krachtlijnen van het leerplan ontstaan.

3.2 Krachtlijnen

Logistieke taken uitvoeren om het comfort van cliënten te waarborgen.

De leerlingen voeren logistieke taken uit in diverse professionele contexten. Deze taken hebben een functionele invulling vanuit een praktische zorg voor cliënten maar zijn ook gericht op het comfort en welbevinden van de betrokken mensen.

Tegemoetkomen aan en signaleren van wensen en noden van cliënten.

Logistieke taken uitvoeren gebeurt niet op willekeurige wijze, maar gaat uit van de wensen en noden van de cliënt. Dat geldt eveneens als het gaat om comfort, ontspanning en vrije tijd. Dat vergt observatievaardigheden die worden ingezet om de behoeften van de cliënt in kaart te brengen. De leerlingen hebben daarbij aandacht voor diversiteit.

Deelnemen aan teamwerking in functie van een kwaliteitsvolle werking.

De leerlingen werken samen met collega's, andere zorgverleners maar ook met de cliënt en de mantelzorgers. Ze nemen een rol op in het grote geheel en dragen, o.m. via hun op samenwerking gerichte instelling, binnen de grenzen van hun bevoegdheid hun steentje bij tot een kwaliteitsvolle zorg.

3.3 Opbouw

Het leerplan is opgebouwd uit:

- Basiscompetenties
- Logistieke taken

3.4 Samenhang ASV - BGV

Het leerplan Logistiek assistent in de zorg is een leerplan voor de beroepsgerichte vorming (BGV) en heeft een relatie met de ontwikkelingsdoelen algemene en sociale vorming (ASV).

- Burgerzin
- Rekenvaardigheden
- Taalvaardigheid
- Gezondheidseducatie
- Leren leren
- Lichamelijke opvoeding
- Milieueducatie
- Sociaal-emotionele educatie
- Vrijtijdsvaardigheden
- ICT

Een aantal tot de ASV horende inzichten, vaardigheden en attitudes zijn van fundamenteel belang voor de arbeidsvoorbereiding.

De aanbieder bepaalt zelf hoe de ontwikkelingsdoelen van de algemene en sociale vorming én de levensbeschouwing georganiseerd worden en bepaalt zelf de mate van integratie met de beroepsgerichte competenties.

3.5 Aandachtspunten

In de leerplandoelen gebruiken we consequent de begrippen cliënt en zorgverlener. Als de context een andere benaming voor één van beide actoren vraagt, kan dit aangepast worden. Zo kan in plaats van cliënt bewoner, patiënt, gebruiker ... van toepassing zijn. De leerlingen stellen zich flexibel op en gebruiken het jargon dat in de context van toepassing is.

De leerlingen bereiken de leerplandoelen met aandacht voor verschillende professionele contexten waarbinnen ze als logistiek assistent in de zorg actief kunnen zijn: residentiële setting en kinderopvang. Dat betekent dat je bij het uitwerken van de doelen oog hebt voor meerdere doelgroepen en een grote diversiteit in die contexten. Omdat het toepassen van de verschillende leerplandoelen in een reële context niet altijd even gemakkelijk is, kan je gebruik maken van simulanten en gelijkaardige omgevingen om de leerervaring van de leerlingen zo realistisch mogelijk op te bouwen. Dat betekent dat je mogelijkheden creëert die de combinatie van leerplandoelen nastreeft. Zo kunnen de leerlingen werken aan een aantal logistieke taken terwijl ze ook hun communicatieve vaardigheden inoefenen. Of ze werken met enkele leerlingen samen aan eenzelfde situatie om het werken in team te realiseren. Het voordeel van simulanten

is dat je gerichte opdrachten kan geven bij mensen die de leerlingen (eventueel) niet kennen terwijl de omgeving toch de nodige veiligheid biedt om te kunnen leren en oefenen.

Alhoewel de praktijk soms een andere invulling geeft aan sommige leerplandoelen is het belangrijk dat de opleiding zich focust op de essentie van het beroep en de wettelijke vereisten respecteert. Zo zullen leerlingen geen eten geven aan zorgvragers en moet de verplaatsing van cliënten die een fysieke manipulatie vraagt steeds gebeuren met een zorgverlener. Dat vergt van leerlingen inzicht in hun concrete takenpakket en de vaardigheid om dit bespreekbaar te maken als er toch bijkomende taken van hen verwacht worden.

Het leerplan legt veel nadruk op de samenhang tussen de doelen en integratie. De doelen zijn toepassingsgericht opgebouwd waarbij je de noodzakelijke kennis via de toepassingen zal aanreiken. Voor verschillende doelen is immers ook achterliggende kennis nodig die je geïntegreerd kan aanbieden.

Alle leerplandoelen moeten in voldoende mate behaald worden (resultaatsverplichting). Voor de ontwikkelingsdoelen hebben we een inspanningsverplichting.

4 Leerplandoelen

4.1 Basiscompetenties

LPD 1 De leerlingen handelen volgens afspraken, reglementen, regels en planning rekening houdend met de context waarin ze actief zijn.

★ Residentiële setting en kinderopvang

Wenk: Je kan de leerlingen laten zoeken hoe afspraken, reglementen en regels in een organisatie terug te vinden zijn en hoe ze hun logistieke taken aan de hand daarvan kunnen uitvoeren. Ze maken de vergelijking tussen de verschillende contexten waarin ze actief kunnen zijn en zien verschillen en gelijkenissen. Je kan starten vanuit de reglementen die in de schoolcontext gelden omdat deze vertrouwd zijn (schoolreglement, afspraken rond lokalen, stagereglement ...).

Wenk: Je kan de leerlingen bijbrengen hoe ze problemen binnen de grenzen van hun bevoegdheid kunnen oplossen.

Wenk: Je kan de aandacht van leerlingen vestigen op informele afspraken. Soms staan regels niet uitgeschreven en zullen zij zich deze via ervaringen eigen maken. Je motiveert leerlingen om correcte vakterminologie aan te leren en te gebruiken zodat ze de reglementen en regels op een eenvormige wijze opvolgen.

Wenk: Je kan met de leerlingen de zorgvisie van een organisatie bekijken en nagaan op welke manier deze visie in afspraken, reglementen en regels wordt vertaald.

Wenk: Je kan dit doel aanreiken in combinatie met de professionele gedragscode (LPD 3) en de verschillende logistieke taken in rubriek 4.2. Denk aan afspraken rond hygiëne en persoonlijk voorkomen (LPD 6), de werkwijze om te poetsen (LPD 12) en het sorteren van linnen (LPD 11).

LPD 2 De leerlingen observeren en rapporteren onregelmatigheden.

Wenk: Je kan de leerlingen meegeven wat het belang is van observeren en rapporteren bij logistieke taken in de zorg. De observaties betreffen onregelmatigheden die kunnen te maken hebben met de infrastructuur of apparatuur die niet naar behoren werkt. Observaties betreffende de cliënt kunnen ook aan bod komen: hoeveel van de maaltijd werd opgegeten, heeft de cliënt gedronken ... De leerlingen kunnen opvallende verwickelingen bij de cliënt ook signaleren aan de zorgverleners. Alhoewel het niet de eindverantwoordelijkheid van de leerlingen is om alle observaties m.b.t. de cliënt op te merken, kunnen ze via de verschillende taken en het contact met de cliënt veel zinvolle gegevens verzamelen en signaleren aan de juiste zorgverleners.

Wenk: Je kan verschillende observatie- en rapporteringsmogelijkheden, zoals checklists met criteria, met de leerlingen bespreken uitgaande van de professionele contexten waarin ze actief zijn. De leerlingen gaan na welke instrumenten worden gebruikt in de organisatie waarin ze aan de slag zijn.

Wenk: Je kan de leerlingen leren rapporteren aan collega's en leidinggevende. In bepaalde gevallen, die overwegend met de praktische logistieke aspecten te maken hebben, kan dat ook aan de cliënt of het sociaal netwerk. Eventueel overleggen ze eerst met de verantwoordelijke. De leerlingen rapporteren op efficiënte wijze en kennen de rapportagemiddelen die binnen de gezinscontext meestal gebruikt worden. Daartoe kan het noodzakelijk zijn om bedrijfseigen ICT-toepassingen aan te leren en te gebruiken.

Wenk: Deze doelstelling impliceert niet alleen het rapporteren van wat de leerlingen observeren bij anderen. Ook wanneer zij zelf een fout maken, nemen zij de verantwoordelijkheid om dit bij de aangewezen persoon te melden. Dit leerplandoel kan je aanreiken in samenhang met de professionele gedragscode (LPD 3) en samenwerken (LPD 4).

LPD 3 De leerlingen handelen volgens een professionele gedragscode.

- ★ Professionele omgangsvormen en deontologie
 - Begrip zorgvisie
 - Holistische visie op de mens
 - Diversiteit

Wenk: Je maakt aan de leerlingen duidelijk wat een professionele gedragscode is en welke inhouden ze er vaak in terugvinden. Dat kan via veelvoorkomende termen zoals betrokkenheid, empathie, assertiviteit, representativiteit en integriteit. Het betreft ook items zoals beroepsgeheim, privacy van de cliënt en van zichzelf, grensoverschrijdend gedrag, scheiding beroepscontext en privé, omgaan met noodsituaties en conflicten. Ook het verschil tussen professioneel en intuïtief handelen speelt daarin een rol en kan je op maat van de leerlingen aanbrengen. Belangrijk is om, waar zinvol, ook de wetgevende aspecten aan bod te laten komen.

Wenk: Je kan de leerlingen laten kennismaken met een gedragscode of een professionele opstelling vanuit de specifieke context waarin ze aan de slag kunnen. Maak gebruik van casuïstiek en simulanten om herkenbare situaties te creëren zodat leerlingen kunnen groeien in zelfzekerheid. Je kan hen vooral bijbrengen dat ze tijdig de situatie bespreken met de school of verantwoordelijke in de organisatie

wanneer ze twijfelen over de correcte aanpak.

Wenk: Je kan de leerlingen het belang en de rol van (gedeeld) beroepsgeheim laten ontdekken en ook hier de context aan bod laten komen. De leerlingen besteden aandacht aan de scheiding tussen werk en privé en dat in beide richtingen. De leerlingen stellen geen private handelingen in de beroepscontext en zijn ook buiten de professionele situatie respectvol naar de organisatie toe.

Wenk: Je kan leerlingen bijbrengen wat verantwoordelijkheidszin betekent en hoe zij o.m. kunnen instaan voor de veiligheid van de cliënt, ook bij eventuele noodsituaties. Dit gebeurt o.m. in samenhang met observeren en rapporteren (LPD 2).

Wenk: De leerlingen gaan respectvol om met zichzelf, anderen en materialen. Elke cliënt wordt holistisch benaderd zonder waardeoordeel en kan rekenen op een empathische reactie. Je kan leerlingen helpen een evenwicht zoeken tussen afstand en nabijheid zodat er geen familiale reacties geuit worden. Het respect uit zich ook in het opvolgen van de wensen van de cliënt. Je kan de leerlingen attent maken op situaties waarbij de organisatorische belangen in conflict komen met de belangen van de cliënt. Het respectvol omgaan met de ander kan ook een concrete invulling krijgen als het om collega's gaat waarbij o.m. aandacht aan loyaliteit besteed wordt.

Wenk: Alhoewel de rol van de leerlingen vaak van praktische aard is, kan je aandacht besteden aan de persoonsgerichte, stimulerende relatie waarbij de leerlingen cliëntgericht aan de slag gaan. Dat gaat gepaard met persoonlijke betrokkenheid, aandacht, luisterbereidheid, cliëntvriendelijkheid, respecteren van privacy, uitgaan van wensen en behoeften, bewust werken aan welbevinden ... De leerlingen voelen zich mee verantwoordelijk voor het thuis voelen van de client in elke context.

Wenk: Je kan de leerlingen grenzen leren stellen. Door te vertrekken vanuit een gekend mandaat of opdracht leren ze duidelijk maken wat ze kunnen doen en wat niet tot het takenpakket behoort. Het is zinvol om enkele veel voorkomende vragen van cliënten te kennen en te weten naar welke dienst of instantie moet worden doorverwezen. Je kan leerlingen bijbrengen dat ze in de verschillende professionele contexten een sterk uiteenlopende groep cliënten kunnen ontmoeten: introvert, agressief, veeleisend ... Dit vraagt een houding van openheid voor diversiteit die je concreet kan invullen zodat leerlingen de verwachtingen duidelijk herkennen. Maak gebruik van de assen van diversiteit om de casussen te variëren.

LPD 4 De leerlingen werken samen in teamverband en met de cliënt en andere (zorg)actoren.

- ★ Communicatietechnieken
Sociale vaardigheden
Vakterminologie

Wenk: Je kan de leerlingen attent maken op de verschillende samenwerkingsrelaties die zij professioneel zullen aangaan: met hun collega's in het team, met andere zorgverleners en met de cliënt en eventueel de familie. Verschillende elementen zullen in elk van die relaties echter terugkomen maar soms zijn er ook specifieke

aspecten die een afzonderlijke benadering vragen. Zo kan je de leerlingen laten oefenen in correct taalgebruik maar ook in het aanpassen van hun taal aan de cliënt.

Wenk: De leerlingen kunnen het takenpakket van het team en de opdrachten die daaruit voor hen voortvloeien toelichten. Ze gaan op gepaste wijze in gesprek indien bepaalde opdrachten of taken buiten de eigen bevoegdheid vallen. Wijzigingen aan het takenpakket, ook al worden die door de cliënt gevraagd, worden eerst met de verantwoordelijke besproken. Ze stellen zich flexibel op bij verandering van collega's, werkschema's ... en delen informatie of vakkennis. De leerlingen tonen interesse in de taken van andere zorgverleners. Ze sturen het eigen handelen bij op basis van feedback van collega's en leidinggevendenden (samenhang met reflecteren LPD 9).

Wenk: De leerlingen volgen de aanwijzingen van de verantwoordelijken op en vragen hulp of advies indien dat nodig is. Je kan de leerlingen bijbrengen hoe ze in een team problemen kunnen bespreken, ook wanneer het om persoonlijke of gevoelige onderwerpen gaat.

Wenk: Je kan de leerlingen laten samenwerken in functie van een vooropgesteld resultaat waarbij collegialiteit zich uit in een eerlijke taakverdeling en de ander helpen na het afwerken van de eigen taken.

Wenk: Je kan de leerlingen laten ontdekken dat er verschillen zijn in de relationele component in vergelijking met de privé-situatie. Een professionele ingesteldheid vraagt afstand houden en relativeren in o.m. conflictsituaties.

Wenk: Je kan de leerlingen spreekdurf laten ontwikkelen in groepsverband. Je kan rekening houden met de specifieke situatie van de leerling om te bepalen waar je de ontwikkeling van praten in groepsverband een plaats geeft in het leerproces van de leerlingen.

LPD 5 De leerlingen plannen en organiseren de opgedragen taken.

★ Methodieken om oplossingsgericht te werken Inrichting van de werkplek

Wenk: De leerlingen maken kennis met een concrete planning in de organisatie en kunnen hun taak erin op efficiënte wijze terugvinden. Het gaat meestal om dag- of weekplanningen maar ze maken ook kennis met een zorg- en ondersteuningsplan dat voor cliënten wordt opgemaakt. Ook andere planningsinstrumenten die afhankelijk zijn van de context waarin de leerlingen actief zijn, kan je hierin een plaats geven. Ze maken een voorbereiding, plannen hun taken op een efficiënte werkwijze en met een logische volgorde, stellen prioriteiten en zullen na uitvoering ervan evalueren hoe alles verlopen is.

Wenk: In het plannen en organiseren kan je accent leggen op het gebruiksklaar maken van materieel en producten, het afstemmen van de techniek, materieel of product(en) op de opdracht en het opbergen na de uitvoering van de taken. Bovendien voeren de leerlingen werkzaamheden binnen de voorziene tijd uit en houden ze rekening met knelpunten of hindernissen die ze kunnen tegenkomen.

Wenk: Je kan de complexiteit van het takenpakket laten groeien. De leerlingen kunnen taken efficiënt op elkaar afstemmen en flexibel overstappen van de ene taak naar

de andere. Je kan de leerlingen laten starten met een fysiek stappenplan of organisatieschema dat ze kunnen lezen en uitvoeren. Je kan de leerlingen zelf een beperkte planning laten maken om een taak te organiseren waarbij ze gebruik maken van al gekende stappenplannen. Dat kan je doen zodra leerlingen vertrouwd zijn met taken. De leerlingen kunnen die planning na beoordeling bijsturen op basis van de eigen ervaringen of na feedback van collega's en leidinggevenden, cliënt en mantelzorgers.

LPD 6 De leerlingen handelen hygiënisch.

★ Beschermingsmaatregelen tegen infecties en contaminaties

Wenk: Je kan met de leerlingen het belang van persoonlijke hygiëne en voorkomen bespreken. Je maakt daarbij een onderscheid tussen objectiveerbare elementen zoals lichaamshygiëne en nette kleding enerzijds en overige elementen die vaak met stijl en identiteit te maken hebben. De leerlingen leren dat tewerkstelling soms vraagt om afstand te doen van de manier waarop ze zich als individu profileren, vaak in functie van de cliënt of een bepaalde stijl die de organisatie wil uitdragen. Afspraken en regels (LPD 1) moeten dan gevolgd worden. Dat vergt een flexibele opstelling van de leerlingen die respectvol is naar de cliënt. Ze leren dat die afspraken soms gelijkaardig zijn aan de privécontext maar ook kunnen verschillen omwille van de beroepscontext waarin ze terecht komen.

Wenk: De leerlingen ontdekken de hygiënische voorschriften die eigen zijn aan de verschillende contexten, passen ze toe en maken zo kennis met wat beroepshygiëne inhoudt. Ze ontdekken dat afspraken en reglementen rond dit thema sterk bepaald worden door de context. Ze passen de voorschriften consequent toe en kunnen zich flexibel opstellen naargelang de eisen van de specifieke situatie.

Wenk: Je kan de leerlingen de rol van hygiëne in de preventie van (beroeps)ziekte laten ontdekken. Denk o.m. aan virologische aspecten. De leerlingen kunnen het verschil tussen [schoonmaken](#), [ontsmetten](#) en [steriliseren](#) toelichten.

LPD 7 De leerlingen handelen veilig en ergonomisch.

★ Persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen (Veiligheids)pictogrammen Specifieke risico's van gevaarlijke en schadelijke stoffen

Wenk: De leerlingen besteden aandacht aan (veiligheids)voorschriften, procedures en afspraken in functie van zichzelf en anderen met bijzondere aandacht voor preventie van ongevallen in het thuismilieu of de verblijfsomgeving (valpreventie, ongevallen met chemische producten ...). Ze kunnen de veiligheidssymbolen op de etikettering van producten interpretern en ernaar handelen. De leerlingen gebruiken persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen. Ze herkennen, signaleren, voorkomen en beschermen zich en anderen tegen specifieke risico's en gevaarlijke situaties. Indien er dan toch ongevallen en incidenten voorkomen, melden ze deze en nemen ze gepaste maatregelen die binnen hun bevoegdheid vallen (samenhang met observeren en rapporteren LPD 2).

Wenk: Je kan het begrip veiligheid koppelen aan de context waarin de cliënt zich bevindt. Je legt een link naar arbeidsongevallen en beroepsziekten met aandacht voor de risicoanalyse en de werkpostfiche. Het accent ligt op preventie en niet op de ongevallen en aandoeningen zelf. Daarbij komt een waaier aan thema's, waarbij preventieve maatregelen van belang zijn maar ook het eigen handelen een plaats krijgt (geluidshinder, blootstelling aan infectie en schadelijke stoffen ...).

Wenk: De leerlingen ontwikkelen aandacht voor brand- en evacuatieprocedures wanneer ze in een nieuwe context terecht komen. Ze bekijken die niet enkel vanuit persoonlijke veiligheid, maar ook vanuit de bescherming van cliënten. Het kan gaan om de plaats van blusapparaten of het kennen van nooduitgangen, de aanwezigheid van rookmelders ... De leerlingen leren vanuit die voorschriften de gepaste beschermingsmaatregelen toepassen en kunnen correct handelen wanneer ze toch in contact geweest zijn met lichaamsvloeistoffen of producten die mogelijke risico's in zich dragen. Ze maken een onderscheid tussen gevaarlijke en niet gevaarlijke producten en afvalstoffen (samenhang met LPD 8)

Wenk: De ergonomische maatregelen worden toegepast in een professionele context. De bijdrage van de leerlingen daarin impliceert ook aandacht voor het welbevinden van de cliënt. Ze gaan op zoek naar een evenwicht tussen aandacht voor eigen veiligheid en het comfort van de client. De gezondheid (korte en lange termijn) van de leerlingen staat centraal. Het belang en de rol van de specifieke context worden telkens meegenomen.

Wenk: Je kan een aantal specifieke contexten aanbrengen waarbij de leerlingen ergonomische principes toepassen en bijsturen in functie van de situatie. Voorbeelden zijn het opmaken van een bed in diverse contexten, het gebruik maken van verplaatsingstechnieken ...

LPD 8 De leerlingen handelen economisch en duurzaam.

- ★ Kostenbewust werken
 - Afvalsortering en gevaarlijke producten
 - Duurzaam verbruik van materialen, water en energie
 - Duurzaam gebruik van machines en materieel

Wenk: Binnen de grenzen van hun takenpakket ga je met de leerlingen op zoek naar een aangewezen manier om economisch en duurzaam te handelen.

Wenk: Je kan de leerlingen laten kennis maken met de kosten in de zorgsector en hun rechtstreekse impact daarop bij o.m. het gebruik en verbruik van materialen. Je kan leerlingen confronteren met elementen als tempo en efficiëntie die in een professionele context het economische aspect sterk kunnen bepalen. Je kan ze laten nadenken over het spanningsveld tussen kwaliteitsvol werken, met inbegrip van aandacht voor de cliënt en de personeelskost.

Wenk: Ook duurzame elementen kunnen daaraan meteen worden gekoppeld: kostenbewust omgaan met verzorgingsmateriaal, bewustwording van sluipverbruik bij elektrische toestellen, efficiënt gebruik van materialen, water en energie, ... Duurzaamheid uit zich eveneens in een milieubewuste opstelling. De regels rond sorteren en verwijderen van afval worden aan- en toegepast in diverse professionele contexten.

Wenk: Je kan duurzaamheid een voldoende brede invulling geven. In samenhang met maaltijdbereiding (LPD 13) kan dit luik o.m. volgende aspecten behandelen: voedselverspilling, correct bewaren van voedingsmiddelen, keuze voor voorverpakte boterhammen, kleine portieverpakkingen of gemeenschappelijk te gebruiken producten (yoghurt, confituur, sauzen ...), soorten verpakkingsmaterialen (hergebruik of wegwerp) en beperken van afval.

Wenk: Vanuit de aandacht voor duurzaamheid kan je met de leerlingen het debat voeren over duurzaamheid versus kostprijs versus hygiëne, veiligheid en beleving. Mogelijke thema's zijn de frequentie van het vervangen van textiel en linnen, gebruik van wegwerpgoederen, fairtrade producten, investeren in nieuwe toestellen met beperkter energieverbruik en bestrijding van sluipverbruik ...

Wenk: Je kan de leerlingen de regels voor het verzamelen, verwijderen en recycleren van afval bijbrengen. Ook het vervangen van de vuilniszakjes hoort daar eventueel bij. De leerlingen kunnen de gekende regels flexibel toepassen in functie van de context waarin ze terecht komen en houden rekening met de wensen van de cliënt.

LPD 9 De leerlingen reflecteren over het eigen handelen op basis van verkregen feedback.

Wenk: De leerlingen passen reflectievaardigheden toe op situaties in een professionele context al kan er ook een deel van de privésituatie bij betrokken zijn. Ze ervaren dat die reflecties van een andere aard kunnen zijn en hun weerslag hebben op hun functioneren en de beoordeling ervan. Het accent ligt op de weerslag en het effect van het handelen op de anderen: welke gevolgen worden opgemerkt bij het stellen van bepaald gedrag of het aannemen van sommige houdingen. De leerlingen groeien in het verwoorden van die reflecties en leren ze delen met elkaar. Je kan de leerlingen laten gebruik maken van een reflectiemodel.

Wenk: Je kan de leerlingen bijbrengen hoe ze onder impuls van hun reflecties en feedback het handelen bijsturen, eventueel in samenspraak met de leidinggevende. Belangrijk daarbij is dat ze tot bijsturing van het eigen handelen komen en niet alleen verandering bij de anderen of van de organisatie verwachten.

4.2 Logistieke taken

LPD 10 De leerlingen verzorgen het maaltijdgebeuren met inbegrip van het serveren en presenteren van voeding en drank, op- en afdienen en het creëren van een aangename sfeer.

- ★ Malnutritie
Bewaarmethoden van voedsel
Voedselveiligheidsvoorschriften

Wenk: In contexten van zorgverlening kan in afspraak met zorgverleners worden besloten de cliënt te ondersteunen bij het eten of te stimuleren tot zelfstandig eten. De leerlingen mogen zelf geen eten geven en krijgen grenzen mee die duidelijk maken hoever ondersteuning bij de maaltijd kan gaan. Ze kunnen

onregelmatigheden bij de maaltijd (malnutritie, gebrek aan eetlust, ...) melden aan de zorgverlener (samenhang met rapporteren LPD 2).

Wenk: Je vertrekt vanuit een specifieke professionele context waarin je de maaltijd correct situeert. Leerlingen nemen bestellingen van maaltijden op en maken, indien nodig, kleine bereidingen (brood smeren, maaltijden opwarmen). Ze staan in voor het ondersteunen bij warme en koude maaltijden en serveren warme of koude dranken op passende temperaturen. Je staat stil bij tafeldekking in verschillende contexten met aandacht voor aantrekkelijk opstellen, portioneren, schikken van alle attributen, gemakkelijke bereikbaarheid ... Ze leren gepast reageren op wensen en behoeften van cliënten.

Wenk: Je kan leerlingen bijbrengen om rekening te houden met de beperkingen of noden van de cliënt die richtinggevend kunnen zijn om bijvoorbeeld een dienblad in te richten. Leerlingen leren initiatief nemen als een glas of beker leeg is. Je kan de leerlingen laten kennis maken met het brede gamma aan ondersteunende middelen om zelfstandig en comfortabel te eten (tremorbekers, extra bordranden, verzaaid of verbreed bestek, boterhammendoos voor eenhandigen ...). Ze zullen die enkel gebruiken na overleg met de zorgverlener.

Wenk: Na afruimen, afdienen, opruimen en eventuele nazorg voor de cliënt krijgt het uitvoeren van de vaat (sorteren, volgen van een reinigingsplan ...) de nodige aandacht. Het afwassen gebeurt manueel of met een vaatwasser als die aanwezig is. De bediening van een industriële machine komt aan bod indien het past in de context waarin de leerlingen actief zijn. De leerlingen verwerken restjes en maken de keuken in orde.

Wenk: Je maakt de leerlingen attent op de mogelijkheden die ze hebben om tijdens het uitvoeren van deze vaardigheden aandacht te hebben voor voedselverspilling en voedselveiligheid (LPD 8).

LPD 11 De leerlingen verzorgen het wasgoed

★ Kenmerken van textiel Gebruik van was- en droogmachines

Wenk: De leerlingen verzorgen het wasgoed naargelang de context waarin ze actief zijn. In de logistieke context zullen de leerlingen wasgoed verzamelen, vuil en gecontamineerd wasgoed sorteren om het volgens een interne procedure te transporteren. Ze bedienen de wasmachine en de droogkast. Wasgoed wordt op slijtage gecontroleerd.

Wenk: Voor de concrete aanpak van onderhoud van wasgoed, kledij en textiel kan je je baseren op het advies van de Hoge Gezondheidsraad die fysische, chemische en microbiologische normen heeft uitgeschreven om deze professioneel te behandelen. Je kan de leerlingen de procedures bijbrengen die in de verschillende professionele contexten aan bod komen. De sterk geautomatiseerde verwerking van grote hoeveelheden linnen en textiel kunnen een plaats krijgen, maar die contexten staan niet centraal in deze studierichting.

Wenk: Je kan de leerlingen de vuilheidsgraad en slijtage laten inschatten. Ze zullen bij de behandeling op basis van hun bevindingen rekening houden met de specificiteit van de context en de visie van de cliënt. De leerlingen bergen het wasgoed

verzorgd en correct op, rekening houdend met de wens van de cliënt.

LPD 12 De leerlingen onderhouden de gemeenschappelijke delen en kamers met inbegrip van bedopmaak en plantenzorg.

- ★ Reinigingsproducten en -technieken
Ontsmettingsproducten en -technieken
Functionele berekeningen

Wenk: De leerlingen verzorgen het reinigen van de verschillende ruimtes waarin ze als logistiek assistent in de zorg aan de slag zijn binnen de afspraken die hierover in de specifieke context bestaan. De concrete invulling onderscheidt zich niet alleen door de context maar verschilt ook van onderhoud in de thuiscontext en de industriële schoonmaak.

Wenk: De leerlingen krijgen een gevarieerd aanbod van ruimtes, waaronder keukens, sanitair, woonkamer, gemeenschappelijke ruimtes, slaapvertrekken ... met verschillende inhouden die kans geven om schoonmaakprincipes uitgaande van de logistieke context toe te passen. Ze maken de keuken op de afdeling proper, reinigen het keukenmateriaal en doe de vaat. Ze controleren tevens de koelkast en de inhoud ervan.

Wenk: De leerlingen onderhouden de persoonlijke bezittingen van de cliënt zoals planten kledij en speelgoed. Ze reinigen en ontsmetten o.m. speelgoed in een bezoekersruimte.

Wenk: Je kan leerlingen op basis van de voorschriften en de afspraken binnen de organisatie laten berekenen hoeveel ze van een product moeten gebruiken om het onderhoud te kunnen uitvoeren. Ook nagaan hoeveel tijd ze moeten voorzien om een taak op een kwaliteitsvolle wijze uit te voeren, kan als opdracht aangeboden worden.

Wenk: Leerlingen verschoneren en maken op een efficiënte wijze bedden op in de verschillende contexten waarin ze actief kunnen zijn. Dat betreft naast de praktische aspecten ook de timing, de omgang met cliënten die op dat moment op de kamer zijn, het respect voor privacy, de eventuele combinatie met andere taken om efficiënt te kunnen werken ...

Wenk: Je kan de principes van de [Sinnercirkel](#) aanbrengen zodat leerlingen ze toepassen bij het schoonmaken. Het benoemen van de achterliggende kennis is niet nodig in de minimale context. Bij het correct gebruik van producten kan je aandacht hebben voor de berekening van de juiste hoeveelheden.

Wenk: Je leert leerlingen oog hebben voor de afwerkingen van de oppervlakken en materialen omdat dat de keuze voor de te gebruiken onderhoudstechniek en schoonmaakproduct kan beïnvloeden. Leerlingen maken een keuze (werking, effect, risico ...) voor de passende schoonmaakproducten en -materialen op basis van wat ze zullen reinigen. De samenhang met het soort vuil en opnieuw de professionele context kunnen aan bod komen. Leerlingen kunnen kennismaken met gespecialiseerde materialen, producten en machines voor de schoonmaak van vloeren, tapijten, ramen in professionele contexten ... Het gaat niet om een industriële context zodat werken met schoonmaakmachines niet aan bod hoeft te komen.

Wenk: Je kan leerlingen de basistechnieken bij het reinigen bijbrengen. Dat kan in samenhang met plannen en organiseren (LPD 5), veiligheidsvoorschriften en ergonomische principes (LPD 7). Leerlingen onderhouden het schoonmaakmaterieel en -toestellen met aandacht voor de slijtage en risico's.

LPD 13 De leerlingen volgen de productvoorraad op en geven bestellingen aan de verantwoordelijke door.

★ Etikettering en productidentificatie Toepassing van de bedrijfseigen distributiesoftware

Wenk: De leerlingen ontdekken de werkwijze waarop voorraden afhankelijk van de context worden behandeld. Ze maken een onderscheid tussen de systematiek om voorraden op te volgen en de aandacht voor occasionele tekorten. De leerlingen voeren de bestellingen niet autonoom uit, maar verrichten dat onder toezicht. Ze kunnen instaan voor het opvolgen van voorraden, aannemen, controle en afladen van de bestelling en signaleren van tekorten bij de verantwoordelijke.

Wenk: De leerlingen stockeren de binnengekomen producten volgens de interne regels. Je kan de voorraadprincipes (FIFO) bijbrengen zodat leerlingen deze toepassen zonder de achterliggende inhouden te beheersen.

Wenk: De leerlingen maken kennis met de brede variatie aan voorraden: voedselvoorraden, linnen en textiel, verzorgingsmaterialen, schoonmaakproducten, formulieren ... Ze ontdekken de specifieke eisen voor opslag en opbergen die betrekking hebben op sommige producten. Je kan dit leerplandoel aanbrengen in samenhang met de inhouden rond administratieve verwerking.

LPD 14 De leerlingen ondersteunen de cliënt bij verplaatsingen rekening houdend met mobiliteitsgraden en ondersteuningsmiddelen.

★ Preventie van valincidenten

Wenk: Het verplaatsen van de cliënt bevat twee elementen: het verplaatsen van o.m. zetel naar bed waarbij hij fysiek moet worden gemanipuleerd, maar ook het transport van de ene naar een andere locatie. In het eerste geval zullen de leerlingen de zorgverlener ondersteunen en niet autonoom handelen, in de tweede situatie kunnen de leerlingen wel zelfstandig de taak opnemen na instructie van de zorgverlener.

Wenk: Je kan leerlingen laten kennis maken met technieken die een zorgverlener zal toepassen om een cliënt te verplaatsen. Je besteedt daarbij vooral aandacht aan de ondersteunende rol die de leerlingen zowel praktisch als communicatief kunnen innemen. De leerlingen kunnen in dit proces oog hebben voor een veilige omgeving voor de cliënt waarin ook comfort gevrijwaard is. Dit leerplandoel kan je aanbieden in samenhang met ergonomische aspecten al zal ook veiligheid een belangrijke plaats innemen. De leerlingen zijn er zich van bewust dat ze geen verplaatsingstechnieken autonoom kunnen toepassen, maar enkel met hulp van andere zorgverstrekkers.

Wenk: De leerlingen verkennen de verschillende transportmiddelen waarmee de cliënt

van locatie kan veranderen en dat in functie van de verschillende mobiliteitsgraden. Naargelang het middel (rolstoel, bed, krukken, looprek ...) zullen de leerlingen de noodzakelijke veiligheidsmaatregelen nemen om de cliënt goed te begeleiden. Het gaat niet alleen om het concrete praktische gebruik van de middelen maar ook om de informatie die zij zullen verstrekken aan de cliënt.

Wenk: Je kan de leerlingen de aanvraag voor vervoer laten ontvangen en bijbrengen welke stappen dan moeten gezet worden, o.m. over de wijze van vervoer. Ze melden eventuele defecten van transportmateriaal aan de verantwoordelijke (samenhang met observeren en rapporteren LPD 2).

LPD 15 De leerlingen voeren eenvoudige administratieve taken uit.

★ **Bedrijfseigen software**

Wenk: De leerlingen maken kennis met de variëteit aan administratieve verplichtingen die worden bepaald door de context. Je kan op zoek gaan naar specifieke administratieve invullingen (postbedeling, maaltijdlijsten, deelnamelijsten voor activiteiten ...) die van groot belang zijn ter ondersteuning van andere medewerkers en waarvoor een correcte rapportering noodzakelijk is. Klasseerwerk maakt daarvan eveneens onderdeel uit. Ook het correct lezen van een werkschema met instructies is een belangrijke factor in de efficiëntie van een organisatie en de eigen werkzaamheden.

Wenk: Je maakt leerlingen attent op het belang van administratie en de noodzakelijke zorgvuldigheid die ermee gepaard gaat.

Wenk: Je kan via dit leerplandoel de administratieve verplichtingen rond stage betrekken: documenten ordenen, verslag maken, gepresteerde uren registreren, risicoanalyses en werkpostfiches lezen en in orde brengen Ook andere persoonlijke administratie kan aan bod komen.

Wenk: De leerlingen gebruiken de geschikte communicatiekanalen in functie van functionele contacten en communicatie. Ze schrijven en beantwoorden correct een mail, voeren een efficiënt telefoongesprek ... Je kan dit aspect aanreiken in samenhang met de professionele gedragscode (LPD 3).

LPD 16 De leerlingen informeren de cliënt over en bieden ondersteuning tijdens activiteiten.

★ **Animatie-, ontspannings-, spel- en vrijetijdsactiviteiten**

Wenk: De cliënt krijgt informatie over activiteiten waaraan hij kan deelnemen. Er wordt opgezocht welke informatie noodzakelijk is om een cliënt correct te informeren en op welke wijze het stimuleren van de betrokkene vlot kan verlopen.

Wenk: Je kan de leerlingen cliënten laten ondersteunen of participeren aan een bestaand aanbod. Leerlingen hoeven zelf geen activiteiten te organiseren of uit te werken. Het accent ligt op ondersteunen: leerlingen kennen zelf het bestaande aanbod, geven informatie en bieden ondersteuning tijdens de activiteiten.

Wenk: De rol van de leerlingen kan liggen in het inrichten van de leefruimte of het realiseren van de materiële omstandigheden zodat de cliënt vlot kan participeren. Daarbij kunnen o.m. het helpen aantrekken van passende kleding of het helpen

correct installeren van de client horen.

LPD 17 De leerlingen voeren volgens de geldende richtlijnen EHBO uit.

Wenk: Je kan de leerlingen de instructies rond EHBO en levensreddend handelen laten toepassen in de contexten waarin ze als Logistiek assistent in de zorg aan de slag zijn. Je laat hen onderzoeken welke taken ze daarin zelf kunnen en mogen opnemen en welke hulp ze moeten invoeren.

Wenk: Vanuit casussen kan je leerlingen laten werken rond specifieke situaties in zorg zoals braken, verslikken, stikken bij maaltijden, verzorgen van snijwondjes en bloedingen, vergiftiging, insectenbeten, allergische reactie ...

Wenk: Je kan dit leerplandoel aanbieden in samenhang met inhouden rond dit thema ASV.

5 Lexicon

Ontsmetten

Het inactiveren of reduceren van schadelijke micro-organismen op oppervlakken tot een aanvaardbaar niveau, zodat er geen besmettingsgevaar is. Ontsmettingsmiddelen zijn stoffen die in staat zijn micro-organismen te reduceren tot een aanvaardbaar peil. Ontsmetting van oppervlakken en instrumenten kan zowel thermisch (hete luchtsterilisator) als chemisch (ontsmettingsalcohol, ethanol). Wanneer de leerling zich verwondt tijdens de werkzaamheden, wordt de verwonding schoongespoeld met een erkend ontsmettingsmiddel.

Schoonmaken

Is het verwijderen van zichtbaar vuil en onzichtbaar organisch materiaal om te voorkomen dat micro-organismen zich kunnen handhaven, vermeerderen en verspreiden.

Sinnercirkel

De Sinnercirkel beschrijft 4 factoren, temperatuur, actie, chemie en tijd (T.A.C.T.), die van invloed zijn op het succes van een reiniging. Een goed gebalanceerde Sinnercirkel biedt de beste was- of reinigingsresultaten.

Steriliseren

Hierbij worden alle micro-organismen op of in een voorwerp gedood of geneutraliseerd (kiemvrij gemaakt). Steriliseren kan via verhitting voor de sterilisatie van metalen instrumenten en glas of verhitten met stoom (onder druk) voor de sterilisatie van instrumenten, glazen voorwerpen of bepaalde kunststoffen en doeken.

6 Basisuitrusting

Basisuitrusting verwijst naar de infrastructuur en het (didactisch) materiaal die beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de leerplandoelen.

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school of de werkplek of een extern opleidingscentrum minimaal de hierna beschreven infrastructuur en materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu. Specifieke benodigde infrastructuur of uitrusting hoeft niet noodzakelijk beschikbaar

te zijn op de school. Beschikbaarheid op de werkplek of een andere externe locatie kan volstaan. We adviseren de school om de grootte van de klasgroep en de beschikbare infrastructuur en uitrusting op elkaar af te stemmen.

6.1 Infrastructuur

Om de doelen van dit leerplan te realiseren is een leslokaal nodig:

- dat qua grootte, akoestiek en inrichting geschikt is om communicatieve werkvormen te organiseren;
- met een (draagbare) computer waarop de nodige software en audiovisueel materiaal kwaliteitsvol werkt en die met internet verbonden is;
- met de mogelijkheid om (bewegend beeld) kwaliteitsvol te projecteren;
- met de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven;
- met de mogelijkheid om draadloos internet te raadplegen met een aanvaardbare snelheid.

Toegang tot (mobile) devices voor leerlingen.

Indien infrastructuur haalbaar is het aan te bevelen te kiezen voor multifunctionele didactische lokalen voor maaltijd-, linnen- en interieurzorg. De verschillende behoeften voor de desbetreffende leerplandoelen worden in 6.2 opgesomd maar ze worden bij voorkeur geïntegreerd in één multifunctioneel lokaal: een didactische lesruimte waarin alle componenten als een geheel kunnen aangeboden worden. In dat soort lokalen wordt dan gedifferentieerd in functie van eventuele voorkennis of vaardigheden die (bepaalde) leerlingen al beheersen.

Het spreekt voor zich dat elke school zal vertrekken vanuit de eigen situatie en groeit naar de bovenbeschreven omgeving om de doelen aan te bieden. Daarbij kunnen leraren creatief nadenken over andere mogelijkheden, eventueel buiten de school, om bepaalde lesonderdelen aan bod te laten komen.

6.2 Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen

Algemeen:

- nutsvoorzieningen:
 - warm en koud stromend water;
 - voldoende stopcontacten voor aansluiting elektrische toestellen.
- voldoende opbergruimte;
- EHBO-materiaal;
- uitrusting voor (brand)veiligheid en handhygiëne;
- afvalboxen (mogen ook buiten de klas in de nabije omgeving).

Maaltijdzorg: de school voorziet een lokaal met een actuele didactische keuken waarin o.m. volgende aspecten een plaats hebben:

- koelkast en diepvries om voeding correct te bewaren;
- keukenuitrusting en reinigingsmateriaal;
- alle noodzakelijke voedingsproducten.

Linnenzorg:

- uitrusting voor reinigen van wasgoed: hand- en machinewas, droogkast;
- uitrusting om wasgoed gebruiks- en kastklaar te maken;
- producten om reiniging van wasgoed mogelijk te maken.

Interieurzorg:

- schoonmaak- en onderhoudssystemen;
- producten om reiniging en onderhoud van het interieur mogelijk te maken.

Bed en materiaal zoals rolstoel, rollator, krukken, looprek ... om verplaatsingen te oefenen.

Het aanwezige materiaal is voldoende voor de grootte van de klasgroep.

6.3 Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken

Om de leerplandoelen te realiseren beschikt elke leerling minimaal over bovenstaand materiaal. De school bespreekt in de schoolraad wie (de school of de leerling) voor dat materiaal zorgt. De school houdt daarbij uitdrukkelijk rekening met gelijke kansen voor alle leerlingen.

7 Glossarium

In het glossarium vind je synoniemen voor en een toelichting bij een aantal handelingswerkwoorden die je terugvindt in de leerplandoelen.

Handelingswerkwoord	Synoniem	Toelichting
Analyseren		Verbanden zoeken tussen gegeven data en een (eigen) besluit trekken
Beargumenteren	Verklaren	Motiveren, uitleggen waarom
Beoordelen	Evalueren	Een gemotiveerd waardeoordeel geven
Berekenen	Berekeningen uitvoeren	
Berekeningen uitvoeren	Berekenen	
Beschrijven	Toelichten, uitleggen	
Betekenis geven aan	Interpreteren	
Een (...) cyclus doorlopen	Een (...) proces doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Een (...) proces doorlopen	Een (...) cyclus doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Evalueren	Beoordelen	
Gebruiken	Hanteren, inzetten, toepassen	
Hanteren	Gebruiken, inzetten, toepassen	
Identificeren		Benoemen; aangeven met woorden, beelden ...
Illustreeren		Beschrijven (toelichten, uitleggen) aan de hand van voorbeelden
In dialoog gaan over	In interactie gaan over	
In interactie gaan over	In dialoog gaan over	
Interpreteren	Betekenis geven aan	

Inzetten	Gebruiken, hanteren, toepassen	
Kritisch omgaan met	Kritisch gebruiken	
Kwantificeren		Beredeneren door gebruik te maken van verbanden, formules, vergelijkingen ...
Onderzoeken	Onderzoek voeren	Vebanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Onderzoek voeren	Onderzoeken	Vebanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Reflecteren over		Kritisch nadenken over en argumenten afwegen zoals in een dialoog, een gedachtewisseling, een paper
Testen	Toetsen	
Toelichten	Beschrijven, uitleggen	
Toepassen	Gebruiken, hanteren, inzetten	
Toetsen	Testen	
Uitleggen	Beschrijven, toelichten	
Verklaren	Beargumenteren	Motiveren, uitleggen waarom

8 Concordantie

8.1 Concordantietabel

De concordantietabel geeft duidelijk aan welke leerplandoelen de competenties of de kenniselementen van het opleidingsprofiel realiseren.

Leerplandoel	Competenties of kenniselementen opleidingsprofiel
1	OP 7; OP h; OP ee; OP ff
2	OP z; OP aa
3	OP 4, OP11; OP b; OP w; OP x; OP y
4	OP 1; OP 2; OP 3; OP a; OP c; OP d
5	OP 6; OP 7; OP 8; OP o; OP cc
6	OP e; OP gg
7	OP 4; OP e; OP f; OP g; OP i; OP j
8	OP 4; OP 5; OP e; OP n; OP k; OP l; OP m
9	OP 12; OP bb

10	OP 15; OP ll; OP mm; OP nn; OP oo
11	OP 13; OP 18; OP qq; OP rr; OP ss
12	OP 13; OP 14; OP p; OP q; OP t; OP kk; OP tt
13	OP 10; OP 13; OP r; OP v
14	OP 13; OP 16; OP hh; OP ii; OP jj
15	OP 9; OP u
16	OP 17; OP pp
17	OP dd

8.2 Competenties en kenniselementen opleidingsprofiel

Generieke competenties	Kenniselementen
1. Werkt in teamverband	a. Communicatietechnieken
2. Werkt samen met andere (zorg)actoren	b. Professionele omgangsvormen en deontologie
3. Werkt samen met de cliënt	c. Sociale vaardigheden
4. Werkt met oog voor veiligheid, milieu, kwaliteit en welzijn	d. Vakterminologie
5. Werkt economisch en duurzaam	e. Hygiëne-, veiligheids-, milieu-, kwaliteits- en welzijnsvoorschriften
6. Organiseert zijn werkplek veilig en ordelijk rekening houdend met een logische werkvolgorde	f. (Veiligheids)pictogrammen
7. Voert de werkzaamheden uit volgens planning en instructies en houdt de werkadministratie bij	g. Persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen
8. Plant en organiseert de opgedragen taken	h. Technische voorschriften en aanbevelingen in functie van de eigen werkzaamheden
9. Voert eenvoudige administratieve taken uit	i. Specifieke risico's van gevaarlijke en schadelijke stoffen
10. Volgt de productvoorraad op en geeft bestellingen door	j. Ergonomische technieken
11. Handelt volgens de professionele gedragscode	k. Voorschriften m.b.t. afvalsortering en gevaarlijke producten
12. Reflecteert over het eigen handelen	l. Duurzaam verbruik van materialen, water en energie
	m. Duurzaam gebruik van machines en materieel
	n. Kostenbewust werken
	o. Inrichting van de werkplek
	p. Reinigingsproducten en -technieken
	q. Ontsmettingsproducten en -technieken
	r. Voorraadbeheer
	s. Etikettering en productidentificatie
	t. Functionele berekeningen
	u. Bedrijfseigen software
	v. Toepassing van de bedrijfseigen distributiesoftware
	w. Begrip zorgvisie
	x. Holistische visie op de mens
	y. Diversiteit

	<ul style="list-style-type: none"> z. Observatietechnieken aa. Rapporteringstechnieken bb. (Zelf)reflectie cc. Methodieken om oplossingsgericht te werken dd. EHBO ee. Organisatiespecifieke reglementering en procedures
--	---

Beroepsspecifieke competenties	Kenniselementen
13. Voert de ondersteunende, logistieke en huishoudelijke taken uit	ff. Contexten (residentiële setting en kinderopvang)
14. Onderhoudt de gemeenschappelijke delen en kamers hygiënisch	gg. Beschermingsmaatregelen tegen infecties en contaminaties
15. Zorgt voor het maaltijdgebeuren van cliënten	hh. Preventie van valincidenten
16. Ondersteunt de cliënt bij verplaatsingen	ii. Mobiliteitsgraden
17. Informeert de cliënt over en biedt ondersteuning tijdens activiteiten	jj. Ondersteuningsmiddelen bij verplaatsing cliënten (bijvoorbeeld bed, krukken, rolstoel, looprek, rollator, ...)
18. Verzorgt het wasgoed	kk. Bedopmaak
	ll. Bewaarmethoden van voedsel
	mm. Voedselveiligheidsvoorschriften
	nn. Malnutritie
	oo. Het op- en afdienen
	pp. Animatie- ontspannings-, spel- en vrijetijdsactiviteiten
	qq. Kenmerken van textiel
	rr. Gebruik van was- en droogmachines
	ss. Was- en droogtechnieken
	tt. Plantenzorg

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Situering	8
2.1	Omschrijving van de studierichting.....	8
2.2	Samenhang met de opleidingsfase	8
2.3	Studiebekrachtiging	8
3	Pedagogisch-didactische duiding	8
3.1	Logistiek assistent in de zorg en het vormingsconcept	8
3.2	Krachtlijnen	9
3.3	Opbouw.....	10
3.4	Samenhang ASV - BGV	10
3.5	Aandachtspunten.....	10
4	Leerplandoelen	11
4.1	Basiscompetenties	11
4.2	Logistieke taken	17
5	Lexicon	22
6	Basisuitrusting	22
6.1	Infrastructuur	23
6.2	Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen.....	23
6.3	Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken	24
7	Glossarium	24
8	Concordantie	25
8.1	Concordantietabel.....	25
8.2	Competenties en kenniselementen opleidingsprofiel.....	26

